



## KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH

00-478 Warszawa, Aleje Ujazdowskie 18 lok. 4  
tel. 22 821 99 71, 821 99 72, 626 82 49 • e-mail: kirp@kirp.pl • NIP: 526-10-43-011

Warszawa, dnia 4 maja 2020 r.

**Pan Tomasz Grodzki**  
**Marszałek Senatu**  
**Rzeczypospolitej Polskiej**

*Szanowny Panie Marszałku,*

W dniu 23 kwietnia br. Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych podjęło stanowisko, w którym wskazano, że ta trudna, bezprecedensowa i niedająca się przewidzieć co do jej dalszego przebiegu sytuacja, wywołana epidemią choroby COVID-19 powinna w możliwie najmniejszym stopniu paraliżować normalny tryb funkcjonowania sądownictwa i administracji. Uznano, że utrzymanie ciągłości i stabilności funkcjonowania systemu władzy sądowniczej wymaga podjęcia pilnych działań ustawodawczych, które zagwarantują każdemu prawo do szybkiej i efektywnej ochrony sądowej oraz uzyskania prawomocnego rozstrzygnięcia sądowego. Przyjmowane rozwiązania prawne o charakterze proceduralnym powinny być adekwatne do istniejących zagrożeń i możliwie skuteczne dla osiągnięcia stanu bezpieczeństwa obrotu prawnego. Z tego powodu, za konieczne uznano jak najszybsze przywracanie normalnego trybu funkcjonowania sądów i organów administracji. Wyrażono przekonanie, że przydatne na początkowym etapie przeciwdziałania skutkom epidemii wdrożenie regulacji „zamrażających” bieg terminów procesowych i materialnych oraz wstrzymujących przeprowadzanie rozpraw i posiedzeń jawnych powinno być w możliwie w najkrótszym czasie zniesione. Rozwiązanie to przewiduje skierowana obecnie pod obrady Izby Wyższej ustawa z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań

osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-21 (druk sejmowy Nr 344 i Nr 344-A). Uchwalona właśnie ustawa sejmowa zawiera również popierane przez nas rozwiązania przewidujące możliwość prowadzenia przez sądy powszechne i administracyjne rozpraw na odległość.

Wszystkie dalsze rozwiązania przywracające normalny tryb funkcjonowania sądów w Polsce powinny mieć jednakże charakter systemowy, wzajemnie się uzupełniający. Za konieczne i niezbędne uznajemy wprowadzenie rozwiązań legislacyjnych, które umożliwiają możliwość komunikacji stron i pełnomocników z sądem przy pomocy środków komunikacji elektronicznej. Wymaga tego nie tylko obecny, zagrażający życiu i zdrowiu wszystkich uczestników postępowania stan epidemii, ale również wymaga tego funkcjonowanie nowoczesnego państwa. Niestety, w uchwalonej przez Sejm i przekazanej na ręce Pana Marszałka ustawie (druk sejmowy Nr 344 i Nr 344-A) usunięto (względem wcześniejszej wersji projektu rządowego) przepisy o doręczeniach i wnoszeniu pism do sądu drogą elektroniczną (art. 15 zzu (12) i (13) tej ustawy według przedłożenia rządowego). Sytuacja taka nie wydaje się zrozumiała. Możliwość komunikacji z sądem przy pomocy środków komunikacji elektronicznej (uzupełniające przyjęte rozwiązania o rozprawach zdalnych) jest wręcz koniecznością. Nie istnieją również znane nam przeszkody legislacyjne, ani techniczne, które uniemożliwiałyby wprowadzenie takich rozwiązań do polskiego systemu prawnego natychmiast. Stąd też eksperci Krajowej Izby Radców Prawnych przygotowali stosowne rozwiązania legislacyjne w tym zakresie, dołączone do przedmiotowego pisma. Modyfikują one, w zgodzie z całością regulacji prawnych dotyczących stosowania środków komunikacji elektronicznej, rozwiązania zawarte w przedłożeniu rządowym do druku sejmowego nr 344, będącego podstawą uchwalonej w dniu 30 kwietnia br. ustawy.

Podstawowymi założeniami zaproponowanej poprawki są poniższe względy:

- 1) zaproponowane w przedłożonej poprawce zmiany ustawowe nie nakładają na sąd oraz uczestników postępowania obowiązku korzystania ze środków komunikacji elektronicznej do przesyłania swoich pism, a jedynie stwarzają możliwości do takiej komunikacji dla osób i podmiotów (w tym sądów) przygotowanych do tego. W szczególności sąd może zrezygnować z doręczeń elektronicznych, gdy występują problemy techniczne lub organizacyjne, uniemożliwiające takie doręczanie.
- 2) w przedłożonej poprawce nie przewiduje się nowych rozwiązań technicznych powodujących konieczność dodatkowych wdrożeń informatycznych, ale proponuje się

oparcie się na już istniejących przepisach o informatyzacji podmiotów publicznych oraz powstałych na ich podstawie rozwiązaniach (przede wszystkim na platformie ePUAP). Należy zwrócić uwagę, że sądy od początku obowiązywania ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (2005 r.) są objęte jej zakresem podmiotowym. Co istotne, rozwiązania przewidziane w przepisach o informatyzacji już sprawdzają się w sądach administracyjnych poprzez ich implementację w ustawie – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (p.p.s.a.), jak również w administracji publicznej działającej na podstawie Kodeksu postępowania administracyjnego (k.p.a.) oraz ustawy – Ordynacja podatkowa.

Ogłoszenie stanu epidemii oraz wprowadzenie regulacji nadzwyczajnych dotyczących walki z COVID-19 wywołało perturbacje w działalności sądów oraz pracy pełnomocników, których potencjalne negatywne skutki mogłyby zostać niwelowane w dużym stopniu dzięki zaproponowanym modyfikacjom legislacyjnym uchwalonej przez Sejm w dniu 30 kwietnia 2020 r. ustawy o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-21 (druk sejmowy Nr 344 i Nr 344-A). Zwracamy się do Pana Marszałka o podjęcie stosownych prac legislacyjnych w zaproponowanym w treści niniejszego pisma kierunku.

Pragniemy również podkreślić, że samorząd radców prawnych w ramach swojego ustawowego umocowania deklaruje gotowość uczestniczenia w procesie legislacyjnym w celu wypracowania koniecznych rozwiązań ustawowych w powyższym zakresie.

*Z wyrazami szacunku,*

**Wiceprezes  
Krajowej Rady Radców Prawnych  
Leszek Korczak**

**Załącznik:** Projekt poprawki do ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-21 wraz z uzasadnieniem

## ZAŁĄCZNIK:

### **Projekt poprawki do ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-21 wraz z uzasadnieniem**

Poprawka dotyczy zmiany w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374, 567, 568 i 695), która została znowelizowana w art. 46 ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2.

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 30 kwietnia 2020 r. ustawy o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2:

1) w art. 46 po art. 15zsz<sup>5</sup> dodaje się art. 15zsz<sup>6</sup> – 15zsz<sup>8</sup> w brzmieniu:

*„Art. 15zsz<sup>6</sup>. 1. W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, pismo może być wniesione do sądu powszechnego przez elektroniczną skrzynkę podawczą tego sądu utworzoną na podstawie ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.*

*2. Pismo wniesione w sposób, o którym mowa w ust. 1, powinno:*

*1) być opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, lub uwierzytelniane w sposób zapewniający możliwość potwierdzenia pochodzenia i integralności weryfikowanych danych w postaci elektronicznej;*

*2) zawierać adres elektroniczny wnoszącego pismo do doręczeń.*

*3. Sąd potwierdza wniesienie pisma do swojej elektronicznej skrzynki podawczej przez przesłanie urzędowego poświadczenia odbioru. Datą wniesienia pisma jest data określona w tym poświadczeniu.*

*4. Do pism i ich załączników wnoszonych w sposób, o którym mowa w ust. 1, odpisów dla pozostałych uczestników postępowania sądowego nie dołącza się. W celu doręczenia odpisów i ich załączników innym uczestnikom, którzy nie posługują się środkami komunikacji elektronicznej pobiera się opłatę, o której mowa w art. 15zsz<sup>8</sup> ust. 4 pkt 1.*

*Art. 15zsz<sup>7</sup>. 1. W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 sąd powszechny może doręczać pisma:*

*1) na elektroniczną skrzynkę podawczą - podmiotowi publicznemu obowiązanemu do udostępniania i obsługi takiej skrzynki na podstawie art. 16 ust. 1a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,*

*2) w systemie teleinformatycznym służącym do doręczeń z zachowaniem wymagań ustawy, o której mowa w pkt 1 – innemu uczestnikowi postępowania, który spełnił jeden z następujących warunków:*

*a) wniósł pismo przez elektroniczną skrzynkę podawczą sądu;*

*b) wystąpił do sądu o takie doręczenie i wskazał sądowi adres elektroniczny do doręczeń;*

*c) wyraził zgodę na doręczanie pism za pomocą tych środków i wskazał sądowi adres elektroniczny do doręczeń.*

2. W celu doręczenia pisma w sposób, o którym mowa w ust.1 pkt 2, sąd przesyła na adres elektroniczny adresata zawiadomienie, które może zostać automatycznie wydane i wysłane, zawierające:
  - 1) informację, że adresat może odebrać pismo w formie dokumentu elektronicznego, wraz ze wskazaniem adresu elektronicznego, z którego adresat może pobrać dokument i pod którym powinien dokonać potwierdzenia doręczenia dokumentu;
  - 2) pouczenie dotyczące sposobu odbioru pisma, a w szczególności sposobu identyfikacji adresata pod wskazanym adresem elektronicznym w systemie teleinformatycznym wykorzystywanym przez sąd do obsługi doręczeń, oraz informację o wymogu podpisania urzędowego poświadczenia odbioru.
3. Za dzień doręczenia pisma uznaje się dzień wskazany w otrzymanym przez sąd urzędowym poświadczeniu odbioru. W braku potwierdzenia doręczenie pisma uznaje się za dokonane z upływem czternastu dni od dnia przesłania zawiadomienia, o którym mowa w ust.2 pkt 2.
4. W przypadku wystąpienia problemów technicznych lub organizacyjnych uniemożliwiających doręczenie pisma w sposób, o którym mowa w ust.1, sąd może doręczać pismo:
  - 1) na adres poczty elektronicznej uczestnika postępowania sądowego, który wystąpił do sądu o doręczanie pism w ten sposób i wskazał w tym celu sądowi adres poczty elektronicznej do doręczeń, albo
  - 2) w sposób przewidziany dla pisma w innej formie niż dokument elektroniczny (rezygnacja z elektronicznego doręczenia).
5. W przypadku doręczania pisma na adres poczty elektronicznej uczestnika:
  - 1) sposób przesłania pisma zapewnia jego poufność, integralność i dostępność,
  - 2) adresat pisma jest zobowiązany potwierdzać sądowi odebranie pisma w dniu jego otrzymania.
6. Za dzień doręczenia pisma na adres poczty elektronicznej uznaje się dzień wskazany w otrzymanym przez sąd potwierdzeniu odebrania. W braku potwierdzenia odebrania pisma doręczenie uznaje się za dokonane z upływem czternastu dni od jego nadania.
7. W pismach doręczanych w innej formie niż dokument elektroniczny sąd informuje adresata o:
  - 1) warunkach wnoszenia pism oraz ich doręczania przez sąd za pomocą środków komunikacji elektronicznej, albo
  - 2) rezygnacji z elektronicznego doręczenia.
8. Przepisy ust. 1–7 nie uchybiają możliwości doręczania pism za pośrednictwem telefaksu, poczty elektronicznej i systemu teleinformatycznego w sposób określony w innych ustawach.

**Art. 15zsz<sup>8</sup>** 1. Sąd powszechny w celu doręczenia w postępowaniu odpisów i ich załączników przekształca postać pism:

- 1) w przypadku otrzymanego dokumentu elektronicznego, przez sporządzenie uwierzytelnionego wydruku, jeżeli adresat nie stosuje środków komunikacji elektronicznej do odbioru pism;
  - 2) w przypadku otrzymania pisma w postaci papierowej, poprzez sporządzenie uwierzytelnionej kopii w dokumencie elektronicznym, jeżeli adresat stosuje środki komunikacji elektronicznej do odbioru pism.
2. Załączniki otrzymane w dokumencie elektronicznym, które nie mogą być wydrukowane sąd utrwała na informatycznym nośniku danych doręczanym razem z odpisem.
  3. Przekształcanie przez sąd pism następuje z zachowaniem wymogów określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.
  4. W związku z przekształceniem postaci pisma sąd:
    - 1) pobiera od wnoszącego pismo i załączniki w dokumentach elektronicznych opłatę kancelaryjną, która wynosi:
      - a) 25 groszy za stronę wydruku czarno-białego w formacie 210 × 297 mm (A4) oraz 50 groszy za stronę wydruku kolorowego w formacie 210 × 297 mm (A4), jeżeli liczba stron przekracza 20, za każdą stronę przekraczającą ten limit;
      - b) 5 złotych za każdy wydany informatyczny nośnik danych;
    - 2) nie pobiera opłaty od wnoszącego pisma w postaci papierowej.
  5. Sąd z urzędu zwraca uiszczoną opłatę, o której mowa w ust.4 pkt 1, jeżeli adresat stosuje środki komunikacji elektronicznej do odbioru pism.”.

## **Uzasadnienie**

1. Celem proponowanej poprawki w ustawie jest stworzenie podstaw prawnych do całościowej zdalnej komunikacji z sądami powszechnymi w prowadzonych przez nie postępowaniach w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19. Komunikacji ta polega na możliwości wnoszenia pism do sądu środkami komunikacji elektronicznej oraz doręczaniu przez sąd takimi środkami pism uczestnikom postępowania. Proponowane zmiany ustawowe nie rozciągają się na sądy administracyjne, które mają wystarczające podstawy do takiej komunikacji w ustawie – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Natomiast potrzebę wprowadzenia takich zmian w sądach powszechnych uzasadnia nie tylko uzyskane w ten sposób przyspieszenie postępowań, ale przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego przez wyeliminowanie korespondencji papierowej wysłanej poprzez operatorów pocztowych, czy składanej do biur podawczych sądów, gdy zostaną one ponownie otwarte. Konieczność wprowadzania rozwiązań informatycznych zauważył również rząd, który w projekcie ustawy przyjętej przez Sejm w dniu 30 kwietnia br. przewidywał rozwiązania informatyzujące postępowanie przed sądami powszechnymi, który jednak w całości nie zostały zaakceptowane przez izbę niższą parlamentu.

2. Podstawowymi założeniami zaproponowanej poprawki są poniższe względy:

- 1) zaproponowane w przedłożonej poprawce zmiany ustawowe nie nakładają na sąd oraz uczestników postępowania obowiązku korzystania ze środków komunikacji elektronicznej do przesyłania swoich pism, a jedynie stwarzają możliwości do takiej komunikacji dla osób i podmiotów (w tym sądów) przygotowanych do tego. W szczególności sąd może zrezygnować z doręczeń elektronicznych, gdy występują problemy techniczne lub organizacyjne, uniemożliwiające takie doręczanie;
- 2) w przedłożonej poprawce nie przewiduje się nowych rozwiązań technicznych powodujących konieczność dodatkowych wdrożeń informatycznych, ale proponuje się oparcie się na już istniejących przepisach o informatyzacji podmiotów publicznych oraz powstałych na ich podstawie rozwiązaniach (przede wszystkim na platformie ePUAP). Należy zwrócić uwagę, że sądy od początku obowiązywania ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (2005 r.) są objęte jej zakresem podmiotowym. Co istotne, rozwiązania przewidziane w przepisach o informatyzacji już sprawdzają się w sądach administracyjnych poprzez ich implementację w ustawie – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (p.p.s.a.), jak również w administracji publicznej działającej na podstawie Kodeksu postępowania administracyjnego (k.p.a.) oraz ustawy – Ordynacja podatkowa;

- 3) proponowane przepisy można podzielić na trzy grupy, które dotyczą:
- a) wnoszenia pism (dokumentów elektronicznych) do sądów powszechnych w postępowaniach za pomocą środków komunikacji elektronicznej,
  - b) doręczania pism (dokumentów elektronicznych) przez sądy powszechne do uczestników postępowań za pomocą środków komunikacji elektronicznej,
  - c) przekształcania przez sądy postaci wnoszonych pism (z informatycznej na papierową i na odwrót) biorąc pod uwagę, że w postępowaniach biorą udział uczestnicy zarówno z informatyzowanymi jak i niezainformatyzowanymi; koszt wydruku dokumentów elektronicznych powyżej 20 stron będzie ponosił wnoszący pismo, ponieważ poniżej tego limitu nakładanie opłat pozostaje nieracjonalne z punktu widzenia obsługi ich wnoszenia.

4. W projekcie przyjęto rozwiązanie, że przyjmowanie pism przez sądy będzie następowało poprzez elektroniczną skrzynkę podawczą (ESP) sądów. Warto zauważyć, że już od 11 maja 2014 r. istnieje ustawowy obowiązek każdego sądu udostępnienia w sieci elektronicznej skrzynkę podawczą i obsługi jej do przyjmowania dokumentów przesyłanych środkami komunikacji elektronicznej. W tym dniu weszła bowiem w życie nowelizacja ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, która nałożyła taki obowiązek na wszystkie podmioty publiczne, którymi według tej ustawy są także sądy (art. 16 ust.1a tejże ustawy).

Stosownie do treści art. 3 pkt 17 ustawy o informatyzacji ESP to dostępny publicznie środek komunikacji elektronicznej służący do przekazywania dokumentu elektronicznego do podmiotu publicznego przy wykorzystaniu powszechnie dostępnego systemu teleinformatycznego. Ze względu na obowiązek określony w art. 16 ust.1a ustawy o informatyzacji ESP stanowi zatem w Polsce uniwersalne rozwiązanie służące wnoszeniu w sieci pism do podmiotu publicznego, w tym również do sądów. Zgodnie z §13 ust.1 wykonującej ustawę o informatyzacji rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 14 września 2011 r. w sprawie sporządzania i doręczania dokumentów elektronicznych oraz udostępniania formularzy, wzorów i kopii dokumentów elektronicznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 180) system teleinformatyczny podmiotu publicznego (sądu) automatycznie potwierdza odebranie dokumentu elektronicznego wniesionego poprzez ESP, a to przez udostępnienie nadawcy urzędowego poświadczenia odbioru (określanego jako poświadczenie przedłożenia). Takie poświadczenie jednocześnie potwierdza wniesienie pisma do sądu oraz wskazuje datę tej automatycznej czynności.

Platforma ePUAP zapewnia usługi związane z funkcjonowaniem ESP, w tym wystawianiem urzędowego poświadczenia odbioru. Jednak ESP nie może być traktowana wyłącznie jako usługa na platformie ePUAP. Nie ma przeszkód prawnych, aby ESP była udostępniona w ramach innej platformy usługowej czy też innego systemu teleinformatycznego, np. dedykowanych dla sądów. Warunkiem jest jednak spełnienie przez taką platformę lub inny system teleinformatyczny wymagań stawianych dla systemów służących do doręczeń elektronicznych w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z 14 września 2011 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 180).

Uregulowania w ustawie wymaga kwestia identyfikacji elektronicznej wnoszącego pismo oraz składania przez niego oświadczenia (podpisywania pisma procesowego). W naszej ocenie warto, oprócz wskazania rodzajów akceptowanych podpisów elektronicznych (w tym prostego do uzyskania podpisu zaufanego), również umożliwić uproszczone uwierzytelnianie się w systemach w każdy sposób zapewniający możliwość potwierdzenia pochodzenia i integralności weryfikowanych danych w postaci elektronicznej, tak jak uczyniono to w art. 63 §3a pkt 1 k.p.a.

5. W zakresie doręczania pism przez sąd proponuje się wzorowanie na ustawie- Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, w której przewidziano dwa sposoby doręczania: dla podmiotów publicznym w rozumieniu ustawy o informatyzacji oraz dla innych adresatów. W przypadku podmiotów publicznych doręczenie następuje bezpośrednio do elektronicznej skrzynki podawczej (ESP) tych podmiotów. W przypadku innych adresatów w celu doręczenia pisma w formie dokumentu elektronicznego sąd przesyła na adres elektroniczny adresata zawiadomienie zawierające: (1) informację, że adresat może odebrać pismo w formie dokumentu elektronicznego, wraz ze wskazaniem adresu elektronicznego, z którego adresat może pobrać dokument i pod którym powinien dokonać potwierdzenia doręczenia dokumentu; (2) pouczenie dotyczące sposobu odbioru pisma, a w szczególności sposobu identyfikacji adresata pod wskazanym adresem elektronicznym w systemie teleinformatycznym wykorzystywanym przez sąd do obsługi doręczeń, oraz informację o wymogu podpisania urzędowego poświadczenia odbioru kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym. Adresat może pobrać dokument bezpośrednio z systemu teleinformatycznego sądu służącego do doręczeń poprzez adres elektroniczny wskazany w zawiadomieniu.

Wszystkie powyżej opisane funkcjonalności zapewnia platforma ePUAP, jednak możliwe jest ich uruchomienie również na innych platformach lub w systemach teleinformatycznych pod warunkiem spełnienia wymagań określonych w przepisach o informatyzacji. Po spełnieniu powyższych wymagań nie ma przeszkód, aby usługi doręczania były również realizowane poprzez portal informacyjny sądów powszechnych.

Jednocześnie przewiduje się, że już same złożenie pisma przez uczestnika na ESP sądu uprawnia ten sąd do stosowania elektronicznych doręczeń. Oprócz tego uczestnik może wystąpić o takie doręczenie w inny sposób lub też sąd może zwrócić się do uczestnika o wyrażenie zgody w tym przedmiocie.

Jeżeli z jakichś przyczyn takie rozwiązanie nie jest możliwe (np. adresat nie może założyć profilu zaufanego), dopiero wtedy sąd będzie mógł przesłać pismo procesowe na adres poczty elektronicznej, jeżeli uprzednio uczestnik zwróci się o to do sądu i wskaże adres poczty elektronicznej do doręczeń. Należy jednak podkreślić, że wysłanie samego pisma procesowego na adres poczty elektronicznej powinno być traktowane jako ostateczność, a nie jako rozwiązanie domyślne (stosowane w pierwszej kolejności przez sąd). Dedykowany system teleinformatyczny do doręczeń zgodny



z przepisami o informatyzacji jest bowiem bezpieczniejszy i pewniejszy niż wysyłka korespondencji sądowej bezpośrednio na adres poczty elektronicznej. Przepisy o informatyzacji gwarantują pewność dotarcia pisma do adresata (na jego profil w systemie), ustalenie daty doręczenia (daty odebrania e-dokumentu) oraz terminów do potrzebnych do przyjęcia domniemania doręczenia (w przypadku braku odbioru przez adresata dokumentu elektronicznego).

Dodatkowo proponowane przepisy przewidują instytucję rezygnacji z elektronicznych doręczeń w przypadku wystąpienia problemów technicznych i organizacyjnych uniemożliwiających doręczanie za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Przyczyny te mogą leżeć po stronie zarówno sądu jak i uczestnika postępowania. Takie rozwiązanie obowiązuje już w Ordynacji podatkowej (art. 144 § 3 Ordynacji podatkowej), a w orzecznictwie sądów administracyjnych przyjmuje się szerokie rozumienie pojęcia „problemy”, które mogą odnosić się także do nie używania określonych narzędzi informatycznych (wyrok NSA z 22.3.2017 r., I GSK 166/17). W związku z tym nieprzygotowane do tego technicznie lub organizacyjnie sądy będą mogły rezygnować z elektronicznych doręczeń pod warunkiem, że będą o tym informowały w pismach wysyłanych do uczestników w postaci papierowej.